

usudili da zaplivaju. Filozofsko promišljanje čulnosti moralo je započeti odmah nakon prvih filozofskih uvida, ali pre misaonog hijatusa između subjektivne i objektivne sfere: drugim rečima, dok je celovitost čoveka i sveta (zajedno sa svim praktičkim i poietičkim odnosima) još bila nenarušena. Zbog toga je bilo moguće da Platon razvije određenu filozofiju lepog, a Aristotel jednu vrstu filozofije umetnosti, ali ni jedna ni druga nisu mogle pretendovati na zasnivanje vlastite discipline. I Baumgarten tom zasnivanju pristupa oprezno, iako u pravo vreme, jer shvata da iz novostvorene filozofske discipline ne smeju biti isključene ni teorije čulnosti, koje su u biti sazajne; ni teorije lepog, ni filozofije umetnosti. Isto tako, pomenute sfere ne mogu biti svedene jedna na drugu: teorija čulnosti prevazilazi okvire umetničkog, dok je istovremeno filozofija umetnosti na drugi način šira od promišljanja čulnosti. Filozof novog veka već je morao biti suočen sa svim teškoćama promišljanja estetskih kategorija, da bi na tim temeljima počeo sa konsituisanjem onoga što će nazvati estetikom. Baumgartenu je morala biti poznata celokupna kompleksnost svih principa saznanja, da bi osmislio pojam čulnog saznanja i morao je znati razloge zbog kojih je čulno saznanje tako dugo bilo izbegavano, da bi mogao po prvi put da ga uvede u filozofiju i omogući mu rang koje zaslužuje.

Platonova određenja umetnosti i lepote i dalje predstavljaju važne estetičke teme, Aristotelova *Poetika*, na primer, predstavlja jedno od najznačajnijih estetičkih dela u istoriji čovečanstva, i ne bi se smela zanemariti zbog činjenice da nije napisana u okvirima neke određene i konstituisane estetike kao filozofske znanosti. Lajbnic-Volfov sistem ukazuje na „prazan prostor“ područja čulnosti i opažajnosti, koji nije filozofski reflektovan, a tek Baumgarten rangira estetiku kao nauku, pozicionirajući je u strukturu filozofskih disciplina „rame uz rame“ sa logikom.

Na temeljima potrebe da se *pojmovno* pristupi sferi estetskog konstituiše se i početak tematizacije estetike kao refleksije one epohe koja je već davno prošla.

Specifičnost estetike u odnosu na druge nauke leži u njenom predmetu – koji do epohe nemačkog idealizma nije bio sistematizovan, a kada se to dogodilo pokazalo se da je priroda tog predmeta ta da uvek bude iznova i iznova tematizovan, jer nije reč o datom i fiksiranom području. Sa druge strane, čak i kada je empirijski zasnovana, svaka estetika brani neku opštu filozofsku poziciju - bilo da je fokusirana na čulnost, bilo da se orijentiše na lepotu, bilo da joj je ključni predmet umetnost. Hegel pokušava da definiše estetiku tako što će pod njenim predmetom smatrati *carstvo lepog*, a njenim područjem *lepu umetnost*. Važnu vezu između umetnosti i lepote uviđa, međutim, već Platon.